

ნიკოს კაზანძაკისი

ღვთის გლახა

ვფიცავ, სიმართლე ვთქვა. შეეწიე, უფალო, ჩემს მეხსიერებას, გამინათე, უფალო, გონება, ზედმეტი სიტყვის თქმა არ დამანებო. წამოდექით, უმბრიის მთებო და ველებო, დამემოწმენით! ქვებო, რომლებსაც მისი მოწამებრივი სისხლი გესხურათ; იტალიის მტვრიანო, ტალახიანო გზებო; ბნელო გამოქვაბულებო, თოვლით დაფარულო მწვერვალებო; ხომალდო, რომელმაც იგი ველურ აღმოსავლეთში წაიყვანე; კეთროვანებო, მგლებო და ყაჩაღებო; თქვენც, ჩიტებო, რომლებსაც მისი ქადაგება მოგისმენიათ, წამოიშალეთ. ძმა ლეონეს თქვენი შემწეობა სჭირდება, მოდით, მხარში ამომიდექით, სიმართლის თქმაში დამეხმარეთ, სრული სიმართლისა, ჩემი სულის ხსნა ამაზე ჰკიდია.

ვკანკალებ, რადგან ხშირად სიმართლე ტყუილისგან ვერ გამირჩევია. წყალივით მიედინება ჩემს გონებაში ფრანცისკე, სახეს იცვლის, ვერ ვახერხებ მის გამყარებას: ტანმორჩილი იყო თუ ახოვანი, არ შემძლია გულზე ხელი დავიდო და დანამდვილებით ვთქვა. ბევრჯერ მომეჩვენა დაჩამიჩებული, უსახური, გაძვალტყავებული, გაქუცულ წაბლისფერწვერიანი, სქელ ჩამოფლამულლაშებიანი, კურდღელივით დიდ, ბანჯგვლიან აცქვეტილყურებიანი, რომელიც ხილულსა და უხილავ სამყაროს აყურადებდა. თუმცა ხელები დახვეწილი

ჰქონდა, თითები – ჩამოქნილი, თითქოს დიდი ჯიშიდან მოჰყვებოდა. მაგრამ როცა ლაპარაკობდა, ლოცულობდა ან ეგონა, რომ მარტო იყო, მისი სხეული ზეციურ ცეცხლს აფრქვევდა, წითელფრთიან მთავარანგელოზად გარდაისახებოდა და ჰაერში ფრთებს შეაფრთხილებდა. ღამე თუ იყო, შეშინებული გვერდზე გაგბტებოდი ხოლმე, რომ არ დაგვერფლილიყავი.

– ძმაო ფრანცისკე, – ვეძახდი, – ცეცხლი ჩააქრე, თორემ სამყაროს გადაბუგავ!

თავს თუ ავწევდი, ვხდავდი მშვიდი, მღიმარი როგორ მიახლოვდებოდა. მის სახეს კვლავ ადამიანური სიტკბო, სიმწარე და უბრალოება დაბრუნებოდა.

ერთხელ, მახსოვს, ვკითხე:

– ძმაო ფრანცისკე, როგორ გეცხადება ღმერთი სიბნელეში მარტო დარჩენილს?

მან კი მიპასუხა:

– ერთ ჭიქა ცივ წყლად, ბერო ლეონე, ჭიქა უკვდავების წყლად. როცა მწყურია, მას ვსვამ და მარადიულ წყურვილს ვიკვავ.

– ღმერთი ერთი ჭიქა ცივი წყალივითაა? – განცვიფრებულმა შევძახე.

– აბა, რა გგონია, ბერო ლეონე, რატომ გიკვირს? ღმერთზე მარტივი, გრილი და კაცის ბაგისათვის უფრო შესაფერისი რამ არ არსებობს.

რამდენიმე წლის შემდეგ კი სულამორთმეული ფრანცისკე, – ერთი ბლუჯა თმა და ძვლებიდა რომ დარჩენილიყო, ხორცი კი საერთოდ აღარ შერჩენოდა, – დაიხარა და ძმებისგან ფარულად, აკანკალებულმა მითხრა:

– ხანძარია ღმერთი, ბერო ლეონე, და წვავს. ჩვენც მასთან ერთად ვიფერფლებით.

ჩემი მოკლე ჭკუით დანამდვილებით მხოლოდ ამის თქმა შემიძლია: ფეხზე მდგომიც კი მიწიდან თავამდე დაბალი იყო, თავიდან და ზემოთ – თვალშეუდგამი.

ორი რამ კარგად დამამახსოვრდა მისი სხეულიდან: ფეხები და თვალები. მათხოვარი ვიყავი, მთელი ცხოვრება უპოვართა შორის გავატარე, ათასობით ფეხი მინახავს, რომლებიც მთელი თავიანთი ცხოვრება შიშველი დადიოდნენ ქვებზე, მტვერში, ტალახში და თოვლზე, მაგრამ ასე გატანჯული, ნაიარევი, სუსტი, გზისგან შეჭმული, იარებით სავსე, შიგადაშიგ სისხლმდინარი ფეხები არასოდეს მინახავს. ხანდახან, როცა მამა ფრანცისკეს ეძინა, მალულად ვიხრებოდი და ვუკოცნიდი, თითქოს ადამიანის მთელს ტკივილს ვემთხვეოდი.

ახლა მისი თვალები! როგორ შეეძლო ადამიანს ისინი ერთხელ მაინც დაენახა და დაევიწყებინა? დიდი, შავი, ნუშივით თვალები ჰქონდა. იტყოდ: ამაზე თვინიერი, თბილი თვალები არასოდეს მინახავსო, თქმასაც ვერ მოასწრებდი, ეს თვალები ორ ღია სარკმლად გადაიქცეოდა და აღმოდებულ შიგანს – გულს, თირკმლებს, ფილტვებს – დაუნახავდი. ხშირად გიყურებდა და ვერ გხედავდა. რას უყურებდა? არც შენს კანსა და სხეულს, არც შენს თავსა და თავის ქალას. ერთ დღეს სახეზე ხელისგული მომითათუნა, თვალები ღმობიერებითა და სიტკბოთი ჰქონდა სავსე.

– მომწონხარ, ბერო ლეონე, რადგან მატლებს ნებას აძლევ, შენს ტუჩებზე, შენს ყურებზე იარონ და არ იფერთხავ.

– ვერ ვხედავ, ძმაო ფრანცისკე! რა მატლები?

– ნამდვილად ხედავ, როცა ლოცულობ ან მძინარეს სამოთხე გესიზმრება. მათ ხედავ, მაგრამ არ ყრი, რადგან კარგად იცი, ბერო ლეონე, რომ ისინი ღვთის, დიდი მეუფის, გამოგზავნილები არიან. ღმერთი ზეცაში ქორწილს იხდის და მათ ჩვენს დასაპატიჟებლად გზავნის: „დიდი მოკითხვაო, გვითვლის, დიდი მეუფისგან. მობრძანდით, გელითო!“

როცა ადამიანებთან იყო, იცინოდა, უკრავდა, მოულოდნელად ზეზე წამოვარდებოდა ხოლმე და ცეკვას იწყებდა. ორჯოხს იღებდა, ვითომ ვიოლინოს უკრავდა და ღმერთზე თავის შეთხზულ სიმღერებს ასრულებდა. ამას ნამდვილად ადამიანების გასამხნეველად აკეთებდა. კარგად უწყოდა, რომ სული იტანჯება, რომ სხეულს შია, რომ ადამიანი ვერ უძლებს... მაგრამ მარტოდმარტო დარჩენილი ტირილს იწყებდა, გულში მჯიღს იცემდა, ჭინჭრებსა და ეკლებზე გორავდა, ზეცისკენ ხელაპყრობილი ყვიროდა: „მთელი დღე სასოწარკვეთილი გემიებ, მთელი ღამე, მძინარეც, გემიებ; როდის შევხვდებით ერთმანეთს განთიადზე, ღმერთო ჩემო!“

ერთხელ გავიგონე, თვალებით ზეცას მიშტერებული როგორ გაჰყვიროდა:

– სიცოცხლე აღარ მინდა, განმმარცვე, უფალო, სხეულისგან გამათავისუფლე, წამიყვანე!

დილით, ალიონზე, როცა ფრინველები გალობას ისევ იწყებდნენ ან როცა შუადღისას ტყის გრილ ჩრდილში ეშვებოდნენ, ანდა ღამით, ვარსკვლავებისა თუ მთვარის შუქზე, გამოუთქმელი ნეტარებისგან ჟრუანტელი უვლიდა და თვალცრემლიანი შემომცქეროდა.

– ბერო ლეონე, – მეუბნებოდა, – ეს რა სასწაულია? ვინ იყო ის, ვინც ასეთი სილამაზე შექმნა? რა უნდა ვუწოდოთ მას?

– ღმერთი, ძმაო ფრანცისკე, – მივუბე.

– ღმერთი არა, ღმერთი არა, – წამოიყვირა, – არა, მძიმეა ეს სახელი, ძვლებს ამტვრევს. ღმერთი არა, მამა!

ერთ ღამეს, როცა ბადრი მთვარე ზენიტში ასულიყო და მთელი მიწა ჰაერში მსუბუქად ლივლივებდა, ფრანცისკე ასიზის ქუჩებში დაბორიალობდა, თვალებს აცეცებდა, მაგრამ ვერავის ხედავდა სახლების ზღურბლზე მდგომს, რომ მისთვის დიდი სასწაული ეხარებინა. წამოვარდა, ეკლესიის სამრეკლოზე აბობლდა და განგაშის ზარი დაარისხა. მძინარე ადამიანები თავზარდაცემულები წამოცვივიდნენ, ხანძარი ეგონათ და ნახევრად შიშვლები წმინდა რუფინუსის ტაძრის ეზოში მოცვივდნენ, ხელში კი ფრანცისკე შერჩათ, რომელიც ზარებს გადარეული რეკდა.

– რატომ რეკ ზარებს, – დაუყვირეს მას, – რა მოხდა?

– აიხედეთ, ჩემო ქრისტიანებო, – სამრეკლოდან ჩამოსძახა მათ ფრანცისკემ, – მთვარეს შეხედეთ!

ასეთი იყო, მომეჩვენა, რომ ასეთი იყო ნეტარი ფრანცისკე. ამას ვწერ, მაგრამ დარწმუნებული არ ვარ. საიდან უნდა ვიცოდე, როგორი იყო? ვინ იყო? ან თავად კი უწყოდა, განა? მახსოვს, ზამთრის ერთ დღეს პორციუნკოლას ზღურბლზე იდგა და მზეს ეფიცებოდა. ერთი ახალგაზრდა მიადგა და წინ აეტუზა.

– სად არის ფრანცისკე, ბერნარდონეს ვაჟი, – იკითხა აქომინებულმა, – სად არის ახალი წმინდანი, რომ ფეხებში ჩავუვარდე? უკვე თვეებია, გზათა უკან დავწანწალებ და ვეძებ. ქრისტეს სიყვარულით, ძმაო ჩემო, მითხარი, სად არის?!

– სად არის ფრანცისკე, ბერნარდონეს ვაჟი? – მიუგო მან თავის ქნევით. – სად არის ფრანცისკე, ბერნარდონეს ვაჟი? რა

არის ფრანცისკე? ვინ არის ფრანცისკე? მეც ვეძებ მას, ძმაო ჩემო, უკვე წლებია, ვეძებ. ხელი მომეცი, წავიდეთ, მოვძებნოთ!

წამოდგა, ახალგაზრდას ხელი ჩასჭიდა და გზას გაუდგნენ.

საიდან უნდა მცოდნოდა იმ ღამეს, როცა მას პირველად შევხვდი ასიზიში, ეს ჭაბუკი მომავალში რა დადგებოდა. მაშინ თავის ქალბატონს უმღეროდა, ქუდში კი გრძელი მეწამული ფრთა ჰქონდა გარჭობილი! მტკიცედ ჩამჭიდა ხელი, სწრაფად გავეშურეთ ქალაქისკენ, ბერნარდონეს სასახლეს მივადექით.

სუნთქვაშეკრულები შევედით, რომ ურჩხულს ჩვენი ხმა არ გაეგონა. სუფრა გამიწყო და შევჭამე, ლოგინი გამიშალა და დავიძინე. დილაუთენია გავიღვიძე, ჭიშკარი ნელა გამოვადე და გარეთ გავსრიალდი. კვირა დღე იყო, წმინდა რუფინუსის ეკლესიაში დიდი ღვთისმსახურება იმართებოდა, სამათხოვროდ წავედი.

ქვის ლომს მოვაჯექი, ეკლესიის შესასვლელშივე, მარჯვნივ რომ დგას. ველოდი, რომ ბევრი ქრისტიანი მოვიდოდა. კვირა დღის სული გამეფებულები, გონებაში ჯოჯობეთი და სამოთხე უტრიალებდათ და შეშინებულები, იმედიანები თავიანთ ქისებს უპოვართ უხსნიდნენ.

ქუდი მოვიხადე, შიგადაშიგ მონეტები წკარუნით ცვიოდა შიგ. ერთი გამოჩურჩუტებული დიდებული დედაბერი დაიხარა და მკითხა, ვინ ვიყავი, საიდან მოვდიოდი და მისი ვაჟი ხომ არ მენახა, რომელიც სიენის მხედრებს, იმ წყეულებს, ომში წაეყვანათ.

მაგრამ იმ წამს, პასუხის გაცემა რომ დავაპირე, აგერ, ბატონი ბერნარდონე, ფრანცისკეს მამაც, გამოჩნდა. მას კარგა ხანია

ვიცნობდი, მოწყალება ჩემთვის არასოდეს მოუცია: „ხელ-ფეხი გაქვს, – შემომყვირებდა, იმუშავე“.

– ღმერთს ვთხოვ, – მივუგე ერთ დღესაც.

– ვაი, შენს პატრონს! – გაისმა მისი მჭექაჟე ხმა და მისი მსახურები სიცილისგან გადაბჟირდნენ.

თავის ცოლთან, ქალბატონ პიკასთან ერთად გამოჩნდა. ნე-ლი ნაბიჯით, ბატონკაცურად მოდიოდა ეკლესიაში წირვაზე დასასწრებად. ღმერთო, ეს რა ჯურის ნადირი იყო! აბრეშუმის გრძელი, მუქი ალუბლისფერი ვერცხლისფერყაითანმოვლებული მოსასხამი ეცვა, შავი ხავერდის ქუდი ეხურა, ჭვინტიანი შავი ფეხსაცმელი ეცვა, მარცხენა ხელი აეწია და ოქროს ჯაჭვით გულზე ჩამოკიდებულ ჯვარს ათამაშებდა. ჯმუხი, ძვალმსხვილი, ახმახი იყო, ფართო ნიკაპი, ორმაგი ღაბაბი, ფართო, კეხიანი ცხვირი, ნაცრისფერი, ცივი, ქორივით თვალები ჰქონდა.

მის დანახვაზე მოვიბუზე, გორგალს დავემსგავსე, რომ, ემანდ, თვალი არ მოეკრა ჩემთვის. ძვირფასი საქონლით – აბრეშუმით, ხავერდით, ოქროს ყაითნებითა და საოცარი ნაქარგობით – უზომოდ დატვირთული ხუთი ჯორი მოსდევდა უკან. ხუთი შეიარაღებული გამცილებელი მიუძღოდა წინ, რადგან ქუჩები ავაზაკებით იყო სავსე. ასე, თავისი საქონლით მოდიოდა ბერნარდონე ეკლესიაში, რათა ისინიც დასწრებოდნენ წირვას, წმინდანს ისინი ხატიდან დაენახა და, საფრთხეში თუ ჩაცვივდებოდნენ, ეცნო. ბერნარდონეც მის წინ მუხლს მოიყრიდა, როგორც ყოველი მგზავრობის წინ სჩვეოდა, და წმინდანს შეევაჭრებოდა: – მომეცი, რათა მოგცე, დაიცავი ჩემი საქონელი და ფლორენციიდან ვერცხლის კანდელს ჩამოგიტან,

მძიმეს, მოჩუქურთმებულს, რომ სხვა წმინდანებს შენი შემურდეთ, წინ რომ შუშის კანდელები უკიდიათ...

მის გვერდით, მუცელზე ხელებდაკრეფილი, ამაყად მოსიარულე, მხერადახრილი, ზღვისფერი აბრეშუმის პირბადეჩამოფარებული, მისი ცოლი, ფრანგი ქალბატონი პიკა, მოდიოდა. ლამაზი, სიცოცხლით სავსე, ტკბილი ადამიანი იყო. სახეზე ეწერა, რომ მოწყალებას გასცემდა. ხელი გაუწოდებდა, მაგრამ არ დავუნახავვარ. ან ვერ დამინახა, ან თავის გვერდით მდგომი გველემაპის შიშით ჩემთვის მოწყალების მოცემა ვერ გაბედა. ორივემ ზღურბლს გადააბიჯა, ეკლესიაში კარიბჭიდან შევიდნენ და გაუჩინარდნენ.

წლების შემდეგ, ერთ დილას, როცა სიყვარულის საქადაგებლად სოფელ-სოფელ ჩამოვიარეთ, ფრანცისკეს თავისი მშობლები გაახსენდა და ამოიოხრა:

– ეჰ, ჯერაც ვერ შევძელი მათი შერიგება... – ჩაიჩურჩულა.

– ვისი? ვისზე ლაპარაკობ, ძმაო ფრანცისკე?

– მამაჩემსა და დედაჩემზე, ბერო ლეონე. რაც თავი მახსოვს, ისინი გამუდმებით იბრძვიან ჩემში. იცოდე, ეს ბრძოლაა, შეიძლება განსხვავებული სახელები მოირგონ – ღმერთი და ეშმაკი, სული და ხორცი, კარგი და ავი, ნათელი და ბნელი – მაგრამ მაინც დედაჩემი და მამაჩემი არიან. მამაჩემი ყვირის ჩემში: „მოიგე, გამდიდრდი, ოქრო გადაიხადე, საგვარეულო გერბი შეიძინე, ბატონი გახდი, მხოლოდ მდიდრები და ბატონები არიან ამ სამყაროში ცხოვრების ღირსნი. კეთილი ნუ იქნები, თორემ დაიღუპები. კბილი თუ ჩაგიმტვრიეს, ყბა გაუტეხე, სხვებს შენდამი სიყვარული კი არა, შიში მოსთხოვე. არ აპატიო, დაარტყი!“ დედაჩემის ხმა კი კანკალებს ჩემში, შემკრთალი ჩამჩურჩულეებს, რომ მამაჩემმა არ გაუგონოს: „კეთი-

ლი იყავი, ჩემო ფრანცისკე, დამილოცნიხარ. ღარიბები, მდაბიოები, უსამართლოდ დაჩაგრულები გიყვარდეს. რამე დაგიშავეს? აპატიე!“ დედაჩემი და მამაჩემი იბრძვიან ჩემში, მთელი ცხოვრება ვცდილობ მათ შერიგებას. არ რიგდებიან, ბერო ლეონე, და ამის გამო ვიტანჯები.

მართლაც, სენიორ ბერნარდონე და ქალბატონი პიკა ფრანცისკეს მკერდში შეერთებულიყვნენ და აწამებდნენ მას. ვაჟის მკერდის გარეთ კი ცალ-ცაკლე სხეულები ჰქონდათ და ამ კვირა დღეს ეკლესიაში წირვაზე დასასწრებად გვერდიგვერდ მოაბიჯებდნენ.

თვალები დავხუჭე, ეკლესიიდან ბავშვების ხალასი ხმები მესმოდა, გალობდნენ. ჰარმონია იღვრებოდა მაგალობელთა კუთხიდან და ჰაერში ლივლივებდა. „ეს არის ხმა ღვთისა, – ვფიქრობდი, – ეს არის ხმა ერისა, მკაცრი და ყოვლისშემძლე...“ თვალდახუჭული ვუსმენდი, ბედნიერი ვიყავი და ასე, მარმარილოს ლომზე გადამჯდარს, მომეჩვენა, რომ ამხედრებული შევდიოდი სამოთხეში. ტკბილი გალობა, გუნდრუკი, თოფრაში კი – პური, ზეთისხილი და ღვინო, სხვა რა გგონიათ სამოთხე? ღმერთმა მომიტევეს, მაგრამ ის, რასაც ბრძენი ღვთისმეტყველები ფრთებზე, სულიწმიდაზე და სხეულისგან განმარცვულ სულებზე ყვებიან, არ მესმის. ძირს ერთი ნამცეციც რომ დაეცეს, ვიხრები, ვაგროვებ და ვემთხვევი, რადგან, დანამდვილებით ვიცი, ეს ნამცეცი სამოთხის ნაწილია... მაგრამ ამის გაგება მხოლოდ მათხოვარს შეუძლია და მეც მათხოვრებს ველაპარაკები.

მაშინ, მარმარილოს ლომზე ამხედრებული სამოთხეში რომ დავსერიწობდი, ჩრდილი დამეცა. თვალები გავახილე, ჩემ წინ ფრანცისკე იდგა. ღვთისმსახურება დასრულებულიყო, ჩამძი-

ნებოდა, ძვირფასი საქონლით დატვირთული ჯორები ეკლესიის ეზოდან გამქრალიყვნენ.

ჩემ წინ ფერმკრთალი, თავზარდაცემული ფრანცისკე იდგა. ტუჩები უთრთოდა, თვალები ხილვებით ჰქონდა სავსე. მისი ხრინწიანი ხმა გაისმა:

– წამოდი, მჭირდები.

წინ გამიძღვა, სადაფისტარიან ხელჯოხს ეყრდნობოდა, შიგადაშიგ კედელს ეყუდებოდა, მუხლი ეკვეთებოდა. მომიბრუნდა.

– ავად ვარ, – მითხრა, – ამიყვანე, შინ წავიდე, დაწოლა მინდა. ჩემთან დარჩი, რაღაც უნდა გკითხო.

აკრობატებს მოედანზე ბოძები უკვე ჩაერჭოთ და ბაგირები გაეჭიმათ. ჭრელაჭრულა ტანსაცმელში გამოწყობილებს წითელი წოპწოპინა ზანზალაკიანი ქუდები ეხურათ. კვირა დღე იყო, თავიანთი ხელოვნების ჩვენებასა და გასამრჯელოს თხოვნას აპირებდნენ. ქალებსა და ბერიკაცებს მიწაზე მოერთხათ ფეხი, კალთაში კალათები ჩაეწყოთ და წიწილებს, კვერცხს, ყველს, ავადმყოფთათვის სამკურნალო მცენარეებს, ჭრილობებისთვის მალამოებსა და ავი თვალისგან დასაცავად ავგაროზებს ყიდდნენ. ერთ ეშმაკ ბერიკაცს თეთრი თავვი ჰყავდა გალიაში და ბედზე მკითხაობდა.

– სენიორ ფრანცისკე, – ვუთხარი, – მოიცადე, ბედზე იმკითხავე. გაგონილი მაქვს, ეს თავგები სამოთხიდან მოდიანო. იცოდე, იქაც არიან თავგები, ამიტომ არიან თეთრები და უამრავი საიდუმლოც ამიტომ იციან.

ფრანცისკეს ხელი ჩაეჭიდა ერთი ბოძისთვის, ძლივს სუნთქავდა. ხელი მოვხვიე, სენიორ ბერნარდონეს თავადურ სახლს მივადექით.

ღმერთო ჩემო, როგორ შეუძლიათ, მდიდრებს სიკვდილი! რა მარმარილოს კიბე იყო, რა ოქროსკამარიანი ოთახები, რა სელისა და აბრეშუმის ზეწრები! ფრანცისკე მივიყვანე, ლოგინში ჩავაწვინე. ქანცგამოლეულმა თვალები მაშინვე დახუჭა.

ვხედავდი მის ფერმკრთალ სახეზე ჩრდილებისა და ელვის მოძრაობას. ქუთუთოები უთრთოდა, თითქოს ძლიერი შუქი ტკივილს აყენებსო. გუმანით მის თავზე უხილავ, შიშისმომგვრელ არსებას ვგრძნობდი.

ბოლოს წამოიყვირა, თვალები დააჭყიტა და თავზარდაცემული ლოგინში წამოჯდა. მივირბინე, ზურგსუკან ბუმბულის ბალიში ჩავუდე, რომ მიყრდნობოდა. პირი გავაღე, მინდოდა მეკითხა, რა სჭირდა, ვისი შეეშინდა, მაგრამ ხელი გამოიწოდა და პირზე ამაფარა.

– გაჩუმდი! – ჩაიჩურჩულა.

ბუმბულის ბალიშში ჩაეფლო, კანკალებდა, მიბნედილი თვალები გადაატრიალა. შეშინებული ჩაჰყურებდა თავის შიგანს და ნიკაპი უცახცახებდა.

მაშინვე მივხვდი.

– ღმერთი დაინახე, – შევეყვირე, – ის დაინახე!

მკლავში მტაცა ხელი:

– საიდან იცი? – მკითხა გულამოვარდნილმა. – ვინ გითხრა ეს?

– არავინ, მაგრამ ვხედავ, როგორ კანკალებ და მივხვდი. ასე მხოლოდ ის კანკალებს, ვინც მოულოდნელად ლომს ან ღმერთს გადაწყდება.

თავი ბალიშიდან წამოსწია:

– არა, არ მინახავს, – ჩაიბურღლუნა, – მისი ხმა გავიგონე.

დამფრთხალმა ირგვლივ მიმოიხედა.

– დაჯექი, – მითხრა, – ხელი გასწიე, ნუ შემეხები!

– არ გეხები, შენთან შეხების მეშინია. იმ დროს რომ შეგხე-
ბოდი, ჩემი ხელი ფერფლად იქცეოდა.

თავი გაიქნია, გაიღიმა, თვალეზში ნაპერწკლები აუციმციმ-
და.

– რაღაც მინდა გკითხო, – მითხრა, – დედაჩემი წირვიდან
დაბრუნდა?

– ალბათ, ჯერ ისევ თავის მეგობრებს ესაუბრება.

– ჯობს, კარი დაკეტო.

დადუმდა და ცოტა ხანში:

– რაღაც მინდა გკითხო, – გამიმეორა.

– შენს განკარგულებაში ვარ, თავადიშვილო, მკითხე.

– შენ მითხარი, რომ მთელი ცხოვრება ღმერთს ეძიებდი.
როგორ ეძიებდი მას? უხმობდი, ტიროდი, მღეროდი, მარხუ-
ლობდი? თითოეულ ადამიანს ღმერთამდე მისასვლელი საკუ-
თარი გზა ექნება. შენი გზა რომელი იყო? ამას გეკითხები.

ჩაფიქრებულმა თავი დავხარე. ვუთხრა თუ არ ვუთხრა?
ვიცოდი, რომელი იყო ჩემი გზა. ამაზე ბევრჯერ მიფიქრია,
მაგრამ აღიარების მრცხვენოდა. იმ დროს, იცი, ადამიანების
მერიდებოდა, რადგან ღვთისა არ მრცხვენოდა.

– რატომ არ მპასუხობ? – მკითხა ფრანცისკემ ნაღვლიანად,
– რთული დრო მიდგას, დახმარებას გთხოვ, დახმარებას!

შემებრალა, გული ამიფორიაქდა. გადავწყვიტე, მისთვის
ყველაფერი მეამბნა.

– ჩემი გზა, სენიორ ფრანცისკე, უცნაურად კი ნუ მოგეჩვენ-
ება და, ჩემი ღვთისკენ სავალი გზა სიზარმაცე იყო. დიახ,
დიახ, სიზარმაცე. ზარმაცი რომ არ ვყოფილიყავი, მეც ისე გა-
ვატარებდი ცხოვრებას, როგორც ყველა რიგიანი ადამიანი,

მეც რაიმე ხელობას შევისწავლიდი, სახელოსნოს გავხსნიდი, დურგლობას შევუდგებოდი, მთელი დღე ვიმუშავებდი, ვიქორწინებდი და ღვთის სამიებლად დრო აღარ დამრჩებოდა. ეს თივაში ნემსის ძებნაა-მეთქი, ვიტყვოდი. გონება და ფიქრი იქითკენ მექნებოდა მიმართული, პურის ფული როგორ მეშოვა, ბავშვები როგორ გამომეკვება, ცოლთან როგორ მეუფროსა. დიდი საფიქრალია, წყეულიმც იყოს! სადღაა დრო, სადღაა გუნება, სად არის სპეტაკი გული, ღმერთზე რომ იფიქრო?!

მაგრამ ღვთის მადლით, ზარმაცი დავიბადე. მუშაობა მეზარებოდა, ქორწინება, შვილების ყოლა და ტანჯვა-წამების უღელში შებმა მეზარებოდა. ზამთარში მზეზე ვიჯექი, ზაფხულში – ჩრდილში, ღამით კი ჩემი სახლის ბანზე გულადმა გაშხლართული მთვარესა და ვარსკვლავებს შევყურებდი. მთვარისა და ვარსკვლავების ყურებისას კი, როგორ გინდა, რომ გონება ღვთისკენ არ გაგექცეს? ვეღარ ვიძინებდი, ვინ და რატომ შექმნა ეს ყველაფერი, ვფიქრობდი. ვინ და რატომ შემქმნა მე, სად არის ღმერთი, რომ წავიდე, მოვძებნი იგი და ვკითხო? ღვთისმოსაობას, თუ გინდა, ნუ დამიჯერებ, უსაქმურობა სჭირდება, უნდა გეცალოს. დღიურ გასამრჯელოზე მომუშავე მუშა სადამოს ილაჯგაწყვეტილი ბრუნდება შინ. შია, საჭმელს ეცემა, ჭამს, გამალებული ჭამს, ცოლს ეჩხუბება, ბავშვებს სრულიად უმიზეზოდ ურტყამს, რადგან დადლილია და გაღიზიანებული, შემდეგ მუშტებშეკრული იძინებს... წამით შეფხიზლდება, გვერდით ცოლს მოიხელთებს, ეხვევა, კვლავ მუშტებშეკრული იძინებს... ჰოდა, ღვთისთვის დრო სადღა დარჩა? ვისაც სამუშაო არ გააჩნია და ცოლ-შვილი არა ჰყავს, ღმერთზე ფიქრობს, თავდაპირველად ცნობისმოყვარე-

ობის გამო, შემდეგ კი გატაცებით. თავს ნუ აქნევ, სენიორ ფრანცისკე! შენ მკითხე, მე გიპასუხე, უნდა მაპატიო.

– კიდევ ილაპარაკე, ილაპარაკე, ბერო ლეონე, ნუ ჩერდები. მაშ, ეშმაკიც ღმერთს ემსახურება? მაშ, სიზარმაცეც ღმერთს ემსახურება? სიმხნევეს მმატებ, ბერო ლეონე, კიდევ ილაპარაკე.

– რა გითხრა, სენიორ ფრანცისკე? დანარჩენი იცი. მშობლებმა მცირე ქონება დამიტოვეს, გავანიავე. აბგა ავიღე, გზას დავადექი და კარდაკარ, მონასტერ-მონასტერ, სოფელ-სოფელ ღვთის საძიებლად დავიძარი. სად არის? ვინ ნახა იგი? სად შემიძლია მისი პოვნა? თითქოს რომელიღაც საშიშ მხეცზე სანადიროდ ვყოფილიყავი გამოსული. ზოგი დამცინოდა, ზოგი ქვებს მესროდა, ზოგი ძირს დამაგდებდა და უმოწყალოდ მირტყამდა, მაგრამ მე კვლავ ზეზე ვდგებოდი, ღვთის ძიებაში კვლავ ქუჩა-ქუჩა დავეხეტებოდი.

– მერე, იპოვე იგი? – თავზე ფრანცისკეს ქოშინი ვიგრძენი, – იპოვე იგი?

– როგორ უნდა მეპოვა, თავადიშვილო! ყველა ჯურის ადამიანს ვკითხე, ბრძენებს, წმინდანებს, გიჟებს, მეუფეებს, ტრუბადურებს, ასი წლის ბერიკაცებს. თითოეული თითო რჩევას მაძლევდა, თავის ბილიკზე მიმითითებდა: ამას გაუყევო, მეუბნებოდნენ, და იპოვი! თითოეული სხვადასხვა ბილიკს მაჩვენებდა, რომელი უნდა ამერჩია? თავგზა ამებნა. „გზა, რომელიც ღმერთამდე მიდის, – მითხრა ერთმა ბოლონიელმა ბრძენმა, – ცოლ-შვილია, იქორწინე.“ მეორემ, გიჟმა, გუპიოელმა წმინდანმა: „ღმერთი არ ეძებო, მისი პოვნა თუ გინდა; თვალეები დახუჭე, მისი დანახვა თუ გინდა; ყურები დაიხშე, მისი მოსმენა თუ გინდა. მე ასე ვიქცევი“ დამარიგა,

თვალეები დახუჭა, ყურებზე ხელეები აიფარა, მერე გულხელი დაიკრიფა და ატირდა. ერთი ქალი, რომელიც განდევილად ცხოვრობდა ტყეში, ფიჭვების ძირას დედიშობილა დარბოდა და ყვიროდა: „სიყვარული! სიყვარული! სიყვარული!“ – მკერდში მჯიღს იცემდა და სხვა პასუხს არ მამლევდა.

ერთ დღეს გამოქვაბულში ერთ წმინდანს მივაგენი, ბევრი ტირილისგან თვალის ჩინი დაშრეტოდა, დაუბანლობისგან კანი მთლიანად ქერცლით დაჰფარვოდა. მან ყველაზე სწორი სიტყვა მითხრა, ყველაზე თავზარდამცემი. რომ მაგონდება, თმა ყალყზე მიდგება.

– რომელი სიტყვა? მისი მოსმენა მინდა! – მითხრა ფრანცისკემ და აკანკალებულმა მტაცა ხელი.

– დავიხარე, მეტანია შევასრულე და ვკითხე: „წმინდაო ასკეტო, ღვთის საძებნელად წამოვედი, გზა მიჩვენე. – გზა არ არსებობს, მიპასუხა, თან ხელჯოხს მიწას ურტყამდა, გზა არ არსებობს! – მაშ, რა ვქნა?! – შევძახე შეშინებულმა. – უფსკრული არსებობს, გადახტი! – უფსკრული?! ეს არის გზა? – შევყვირე. – ეს არის, ყველა გზა მიწაზე დაგვატარებს, ნახტომს – ღმერთამდე ავყავართ. გადახტი! – არ შემიძლია, მამაო! – მაშინ ცოლი შეირთე და დაშშვიდდი!“ მომიგო, გამვალტყავებული ხელი გამომიქანა და მკრა. მისი მოთქმა შორიდანაც მესმოდა.

– ყველა ტიროდა? – ჩაიჩურჩულა თავზარდაცემულმა ფრანცისკემ, – ყველა? ვინც ღმერთი იპოვა და ვინც ვერ იპოვა?

– ყველა.

– რატომ, ბერო ლეონე?

– არ ვიცი, ყველა!

დავდუმდით. ფრანცისკეს ახლა სახე ბალიშში ჩაერგო და ქოშინებდა. მეც სანუგეშებლად ვუთხარა:

– მომისმინე, სენიორ ფრანცისკე, ასე მგონია, ოდესღაც მისი ნაკვალევი დავინახე. ერთხელ ძლიერ მთვრალი ვიყავი. იგი წამით დავინახე ზურგიდან, ტავერნის კარი გააღო, სადაც ჩემს მეგობრებთან ერთად ვქეიფობდი, და წავიდა. მეორედ წვიმდა, ელავდა, ტყეში მივდიოდი. მოვასწარი და თვალი მისი სამოსის კიდეს მოვკარი, მაგრამ ელვა ჩაქრა, ტანსაცმელი გაუჩინარდა. ეგება და ელვა იყო მისი სამოსი? ერთხელაც, შარშან ზამთარს, ერთ მაღალ მთაზე, თოვლზე მისი ფეხის ნაკვალევს წავაწყდი. ერთმა მწყემსმა გაიარა: „შეხედე, – ვეუბნები, – ღვთის ნაფეხურები!“ მწყემსს გაეცინა: „გონება დაგიკარგავს, ბეჩავო, – მითხრა, – ეს მგლის ნაკვალევია, აქ მგელს გაუვლია.“ არაფერი მითქვამს, რა უნდა მეპასუხა მწყემსისთვის? გონება შეზღუდული აქვს, ცხვრებითა და მგლებით სავსე, ამის მეტს რას მიხვდებოდა! დარწმუნებული ვიყავი, რომ თოვლს ღვთის ნაფეხურები აჩნდა... სენიორ ფრანცისკე, მაპატიე, თორმეტი წელია მას მივდევი, სხვა ვერაფერს მივაგენი.

ფრანცისკემ თავი დახარა, ფიქრებში ჩაიძირა.

ცოტა ხანში კი:

– ვინ იცის, – ჩაიბურღლუნა, – ნუ ოხრავ, ბერო ლეონე, ვინ იცის, ეგებ სწორედ ღვთის ძიებაა ღმერთი!

ამ სიტყვის გაგონებამ თავზარი დამცა, მასაც შეეშინდა და ორივე ხელი სახეზე აიფარა.

– რომელი ეშმაკი ლაპარაკობს ჩემში? – დაიღრინა სასოწარკვეთილმა.

კრინტი არ დამიძრავს, ვკანკალებდი. ღვთის ძიებაა ღმერთი? ვაი, მაშინ!

ორივენი დავდუმდით, ფრანცისკეს თვალები ისევ უკან გადატრიალებოდა, ამოთეთრებული თვალების მეტს ვერაფერს

ვხედავდი: ლოყები ალეწოდა და კბილს კბილზე აცემინებდა. სქელი მატყლის საბანი დავახურე, მაგრამ განზე მოისროლა.

– მინდა, რომ შემცივდეს, შემეშვი! ნუ მიყურებ, თვალი მომარიდე!

წასასვლელად წამოვდექი, მაგრამ სახეზე მრისხანება აღებეჭდა.

– დაჯექი, – მითხრა, – სად მიდიხარ? ასე მარტო მტოვებ განსაცდელში? შენ ილაპარაკე და გულზე მოგეშვა, მეც მინდა ლაპარაკი, რომ შვება მეც ვიგრძნო. რაზე ფიქრობ? გშია? ჭამე, საკუჭნაო გახსენი და ჭამე, ღვინო დალიე, ჩემს მოსასმენად ძალა მოიკრიბე. მძიმე რამეს გეტყვი, გაძლება უნდა!

– არც ჭამა მინდა, არც სმა, – ვუპასუხე ნაწყენმა, – გგონია, რომ მარტო მუცელი ვარ? მე, რომ იცოდე, მოსმენისთვის დავიბადე. ჰოდა, ილაპარაკე. რაც უნდა მითხრა, გავუძლებ.

– ჭიქა წყალი მომიტანე, მწყურია.

დალია, ბალიშს მიეყრდნო, პირდაღებულმა და ყურებდაცქვეტილმა მიაყურადა. ცარიელ სახლში სიწყნარე გამეფებულყო, ეზოში მამლაცინწამ დაიყვილა.

– ბერო ლეონე, ასე მგონია, ჩვენ ორნილა დავრჩით სამყაროში. სახლში ვინმეს ხმა გესმის? გარეთ? სამყარო დაცარიელდა, ჩვენ ორნილა დავრჩით.

დადუმდა და ცოტა ხანში:

– დიდება შენდა, ღმერთო! – აღმოხდა.

პირჯვარი გადაიწერა და შემომხედა. ვიგრძენი, მისმა მზერამ ჩემი სული როგორ გამსჭვალა.

კვლავ დადუმდა, ხელი გამოიწოდა და მუხლებზე დამადო:

– დამლოცე, მამაო ლეონე, – მითხრა, – ჩემი მოძღვარი ხარ, აღსარებას გაბარებ.

ყოყმანი რომ შემატყო:

– ხელი თავზე დამადე, – ბრძანების კილოთი მითხრა, – ხელი თავზე დამადე, მამაო ლეონე, თქვი: „ღვთის სახელით, აღსარება თქვი, ცოდვილო ფრანცისკე, ბერნარდონეს ძეო. გული ცოდვებით გაქვს სავსე, ამოიფერთხე, რათა შვება იგრძნო!“

ვდუმდი.

– გააკეთე, რასაც გეუბნები! – გამიწყრა.

თავზე ხელი დავადე. ღაღარივით იყო, იწვოდა.

– ღვთის სახელით, – ჩავილულლულე, – აღსარება თქვი, ცოდვილო ფრანცისკე, ბერნარდონეს ძეო, გული ცოდვებით გაქვს სავსე, ამოიფერთხე, რათა შვება იგრძნო!

მაშინ, ჯერ წყნარად, შემდეგ კი ღელვითა და ქოშინით დაიწყო ფრანცისკემ თავისი აღსარება.

– საჭმელი, ღვინოები, ბარბითები, აბრეშუმის ტანისამოსი და წითელი ფრთები იყო ჩემი ცხოვრება აქამდე. მთელი დღე ვვაჭრობდი, არშინით ვზომავდი, ადამიანებს ვატყუებდი, ოქროს ვაგროვებდი, ორივე ხელით ვანიავებდი. ამიტომაც შემარქვეს ხელსაცერა, ღამით კი ვლოთობდი და ვმღეროდი. ასეთი იყო ჩემი ცხოვრება.

მაგრამ გუშინ, შუალამისას, როცა შინ დავბრუნდით და შენ დაწექი და დაიძინე, თავზე რაღაც ჩრდილი დამეცა, სახლი ვეღარ მიტევდა, ვიგულებოდი. კიბეზე ფეხაკრეფით ჩამოვედი, ეზო გადავირბინე, ჭიშკარი ქურდულად გავადე, ქუჩაში გავვარდი. მთვარე გაფერმკრთალებულიყო, ჩასასვლელად გადაწვერილიყო, სიჩუმე გამეფებულიყო. სინათლეები ჩაექროთ, ქალაქს ღვთის უბეში ჩაკრულს ეძინა.

ხელები გავშალე, ღრმად ჩავისუნთქე, ოდნავ გულზე მომეშვა და აღმართს ავუყევი. ვიარე, ვიარე, წმინდა რუფინუსის ეკლესიას ჩავუარე. დაღლილი მარმარილოს ლომს მოვაჯექი, რომელიც ეკლესიის შესასვლელს იცავს. ზუსტად იქ, სადაც დღეს დილით შენ შეგეყარე მათხოვრობისას. ლომს ხელი ფრთხილად გადავუსვი და ხახაში პატარა ადამიანი დავუნახე, რომელსაც ჭამდა და შევძრწუნდი.

რას ნიშნავს ეს ლომი? გავიფიქრე. რატომ დადგეს აქ ეკლესიის კარიბჭის დასაცავად? ვინ უნდა იყოს? ღმერთი? ეშმაკი? ადამიანებს ჭამს. როგორ უნდა გავარჩიო? ვის შეუძლია, მითხრას? ღმერთს? ეშმაკს? მოულოდნელად მარჯვნივაც უფსკრული ვიგრძენი და მარცხნივაც, მე კი შუაში, ორმაგი ქაოსის შუაგულში, ერთი ციდა მიწაზე, ვიდექი და რეტი მესხმოდა. ჩემ ირგვლივ სამყარო ტრიალებდა, ჩემი ცხოვრება ტრიალებდა, დავიყვირე: არავინაა, რომ მომისმინოს? მარტოდმარტო ვარ სამყაროში? ღმერთი სად არის? არ ესმის, ხელი არ აქვს, რომ შემამველოს? თავბრუ მესხმის, ვიქცევი!

ფრანცისკე ლაპარაკისას მკლავებს შლიდა, იგუდებოდა, სუნთქვა უჭირდა. თვალები ზემოთ აღეპყრო და ფანჯრიდან ზეცას შეჰყურებდა. მისთვის ხელის მოკიდება მინდოდა, რომ დამემშვიდებინა, მაგრამ აღელვებული უკან გადახტა.

– შემეშვი, – დაიღრინა, – შემეშვი, ნუ მამშვიდებ.

საწოლის კიდეში მიიკუნტა, ხმა ჩახლეჩოდა, ხრიალებდა:

– მაშინ ხან ღმერთს ვუხმობდი, ხან ეშმაკს. ამ ორთაგან ვინც გინდა ყოფილიყო, ოღონდ გამოჩენილიყო და მარტოობა არ მეგრძნო. ასე მოულოდნელად მარტოობის შიში რატომ დამეუფლა? იმ წამს მზად ვიყავი, ჩემი სული ღვთისთვის ან ეშმაკისთვის ჩამებარებინა, არ მენაღვლებოდა. საკმარისი იყო,

ვინმე გვერდით მყოლოდა და მარტო არ ვყოფილიყავი. სწორედ მაშინ, როცა სასოწარკვეთილი ზეცაში ვიყურებოდი და ველოდი, ხმა გავიგონე...

შეჩერდა, სუნთქვა შეეკრა.

– ხმა მომესმა... – გაიმეორა და ოფლი მსხვილ წვეთებად დასდინდა სახიდან.

– ხმა? – ვკითხე, – რა ხმა, ჩემო ფრანცისკე? რა თქვი?

– სიტყვები ვერ გავარჩიე. არა, ხმა არ იყო, მხეცის ბრდღვინვა იყო, ლომის. ეგება და მარმარილოს ლომი იყო, რომელზეც ვიჯექი და რომელიც ადამიანებს ჭამდა?

ზეზე წამოვვარდი. ირიჟრაჟა. ჩემში ხმა ჯერ კიდევ გაისმოდა, გულიდან თირკმლებამდე ქუხილივით ისმოდა, ჩემი შიგანის ერთი მღვიმიდან მეორეში გადადიოდა. ცისკრის ზარების რეკა დაიწყეს. გზას გავუდექი, მაღლა ციხესიმაგრისკენ გავეწიე, მივრბოდი, მივრბოდი და უცებ ცივმა ოფლმა დამასხა. ვიღაც მომძახოდა:

– სად გარბიხარ, ფრანცისკე? სად გარბიხარ, ფრანცისკე? ვერ გადამირჩები!

შევბრუნდი, არავინ იყო. კვლავ განვაგრძე სირბილი და ცოტა ხანში ხმა კვლავ გაისმა:

– ფრანცისკე, ფრანცისკე, მაშ, იმისთვის დაიბადე, რომ იქე-იფო, იმღერო და გოგონები მოხიბლო?

ახლა აღარ მივბრუნებულვარ, თავზარი დამეცა. ისევ გავიქეცი, რომ ხმისთვის თავი დამეღწია და მაშინ ჩემ წინ აყვირდა ქვა:

– ფრანცისკე, ფრანცისკე, მაშ, იმისთვის დაიბადე, რომ იქე-იფო, იმღერო და გოგონები მოხიბლო?

თმა ყალყზე დამიდგა. გავრბოდი, მაგრამ ხმაც თან მომდევედა. მაშინ ნათლად ვიგრძენი: ხმა გარედან არ მოდიოდა. რაც უნდა მერბინა, მას თავს ვერ ვაღწევდი. ხმა ჩემში იყო, ვილაც ყვიროდა ჩემ შიგნით. მე კი არა, მე კი არა, ბერნარდონეს გარყვნილი ვაჟი, არამედ ვილაც სხვა. ჩემში იყო, ჩემზე უკეთესი, მაგრამ ვინ, არ ვიცი. საიდან უნდა მცოდნოდა? ვილაც სხვა იყო.

ციხესიმაგრეს აქოშინებული მივადექი, მზე სწორედ იმ წამს ამოიწვერა მთიდან, დაცხა. სამყარო განათდა, ისიც გათბა. ჩემში ვილაცა კვლავ ალაპარაკდა, ოღონდ ახლა ძალიან ხმადაბლა, ჩურჩულით, თითქოს რაღაც საიდუმლოს მიმხელებდა. თავი ჩავქინდრე, მივაყურადე. გეფიცები, მამაო ლეონე, სრულ სიმართლეს გეუბნები, გავიგონე: „ფრანცისკე, ფრანცისკე, შენი სული მტრედია, ხოლო ქორი, რომელიც მოგდევს – ეშმაკი. ჩემს უბეს შეეფარე.“ ეს იყო სიტყვები, რომლებიც თავად ავუწყე ბარბითის ხმას და ყოველ ღამით ფანჯარასთან ვმღეროდი... მაგრამ ახლა, ბერო ლეონე, პირველად მივხვდი, რატომ ავაწყე ეს სიტყვები და რა ფარულ აზრს შეიცავდნენ ისინი...

დადუმდა, ჩაიღიმა, თავი დახარა, კვლავ მონუსხულივით აჩურჩულდა:

– „ფრანცისკე, ფრანცისკე, შენი სული მტრედია, ხოლო ქორი, რომელიც მოგდევს – ეშმაკი. ჩემს უბეს შეეფარე...“

შემდეგ დადუმდა, დამშვიდებულიყო. ვიგრძენი, უკვე შემეძლო მას ისე შევხებოდი, რომ აღარ დავმწვარიყავი. დავიხარე, ხელი მოვკიდე, ვემთხვიე.

– ძმაო ფრანცისკე, – ვუთხარი, – თითოეული ადამიანი, ყველაზე უღვთოც, ხორცსა და ქონში გახვეული, თავის შიგ-

ნით, ღრმად გულში, ღმერთს დაატარებს. ღმერთი იყო ის, ვინც შენში ხორცი და ქონი მისწი-მოსწია და დაიყვირა.

ფრანცისკემ თვალეები მილულა, მთელი ღამის უძინარს ეძინებოდა.

– დაიძინე, ფრანცისკე, – ჩავჩურჩულე, სიზმარიც ღვთის ანგელოზია, ენდე.

უცებ წამოხტა, თვალეები გადმოკარკლა.

– ახლა რა გავაკეთო? – მკითხა მოგუდული ხმით. – რამე მირჩიე.

შემებრალა, მეც ხომ, წლებია, დავეხეტებოდი და რჩევას ვითხოვდი.

– თავი შენი მკერდისკენ დახარე, – ვუპასუხე, – და ყური უგდე. ის სხვა, რომელიც შენშია, კვლავ ალაპარაკდება, და მაშინ ის გააკეთე, რასაც გეტყვის.

ჭიმვარი მსუბუქად გაიღო, ეზოში მოკლე-მოკლე აჩქარებული ნაბიჯების ხმა მომესმა. ქალბატონი პიკა წირვიდან დაბრუნდა. მარტო იყო, ამოვისუნთქე, ცხენზე ამხედრებული სენიორ ბერნარდონე უკვე ფლორენციის გზაზე იქნებოდა.

– დედაშენი მოვიდა, ფრანცისკე, – ვუთხარი, – დაიძინე, მივდივარ.

– ნუ წახვალ, მამაჩემი შინ არ არის, აქ დაიძინე. მარტო ნუ დამტოვებ-მეთქი, გეუბნები!

ხელში მწვდა.

– განსაცდელში მარტო ნუ მიმატოვებ! – დაიყვირა.

– მარტო აღარ ხარ, ფრანცისკე, იცი შენ ეს! დიდი მეგობარი სახლობს შენში, ყური მის ხმას მიაჰყარი. რისი გეშინია?

– სწორედაც მისი მეშინია, ბერო ლეონე, ვერ ხვდები? ნუ წახვალ.

ხელი შუბლზე მივადე, იწვოდა. მოდიმარი დედამისი შიგნით შემოვიდა.

– შვილო, ღვთისმშობლის ხატისგან, შენი შემწისგან, სალამი მომაქვს! – უთხრა და ხელში რეჰანის ტოტი ჩაუდო.

ახალი ბერძნულიდან თარგმნა მაია კაკაშვილმა

კონსტანტინოს კავაფისი

ლექსები

ნიხორი

მგზავრო კეთილო, თუ გადააწყდი უცნაურ სოფელს,
რომ შეგაგებებს ბუნება ღიმილს, სიმშვიდის ნუგეშს,
მოფარებული ხეს, გოგონაც ვარდით, სხივს მოგფენს,
ჩამოსულხარ ნიხორში უკვე.

უცხოვ, სადამოს თუ სასეირნოდ გახვედი გარეთ,
ცამდე აზიდულ ვეება კაკლებს ახედე მალლა.
ნულარ განაგრძობ გზების ძებნას, მიხვდები მალე,
ნიხორზე კარგს ვერაფერს ნახავ.

მაცოცხლებელი წყაროები სხვა წყლებს კი არ ჰგავს,
სხვაგან არც მთებს აქვთ სიადიადე, რაც აქ აქვთ გორებს,